

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Fonetika, Szövegalkotás, Helyesírás

Egyetemi tanév 2026–2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Nyelvtudományi és Néprajzi-Antropológiai Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program/ Képesítés	Magyar nyelv és irodalom
1.7. Képzési forma	Nappali tagozatos képzés

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Fonetika, Szövegalkotás, Helyesírás			A tantárgy kódja	LLM1024
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	dr. Huszthy Bálint egyetemi adjunktus				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Dimény Hajnalka egyetemi tanársegéd				
2.4. Tanulmányi év	II.	2.5. Félév	4	2.6. Értékelés módja	Vizsga
2.7. Tantárgy rendszere	Kötelező			2.8. Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2. előadás	1	3.3. szeminárium/labor/projekt	3
3.4. Tantervben szereplő összórás	56	melyből: 3.5. előadás	14	3.6. szeminárium/labor	42
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (ET)					32
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					32
Szemináriumok/ laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összórászámmal)					30
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászáma					98
3.8. A félév összórászáma					154
3.9. Kreditszám					6

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. tantervi	
4.2. kompetenciabeli	l. a megjelölt tárgyaknál felsorolt kompetenciákat

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	előadástér, tábla, vetítő, laptop
5.2. A szeminárium/ labor lebonyolításának feltételei	szemináriumi terem, vetítő, laptop, nyomtatott feladatok

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)¹

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CP3	Alkalmazza a társadalom- és bölcsészettudományok területén szerzett ismereteit
CP4	Szótárakat használ
CP6	Ismeri a nyelvi normákat
CP9	Alkalmazza a nyelvtani és helyesírási szabályokat
CP10	Naprakészen tartja szakmai ismereteit
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CT2	Alkalmazza a kutatási etika és a tudományos integritás elveit a kutatásban
CT3	Információforrásokat használ
CT6	Szövegszerkesztő szoftvert használ
CT8	Képes az önreflexióra

6.2. A tanulmányi programra jellemző kimeneti követelmények (a tantervből kell átvenni)²

A tantárgy által megcélzott kimeneti követelmények		
Kompetencia kódja	Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)

¹ A tanulmányi program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy transzverzális kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében változatlan formában át kell venni a teljes kijelentést, beleértve a kompetencia kódját is, ahogyan a tantervben megjelenik. Amennyiben a két kategória közül valamelyikből nem vesznek át kompetenciákat, a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

² Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvinni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb oldalán kell feltüntetni.

CP3, CP9, CT1, CT8	1. A hallgató felismeri, megérti, leírja, magyarázza, összefoglalja és szintetizálja a nyelvtudományi (hangtan, szókészlettan, alaktan, mondattan), irodalomtudományi, irodalomelméleti, valamint kultúr- és civilizációtörténeti ismereteket.	1. A hallgató a megszerzett ismeretek alapján szövegeket értelmez, illetve leíró, érvelő vagy kritikai elemzéseket dolgoz ki. A hallgató összefüggéseket teremt a tanult diszciplínák között, hogy kialakítsa a szakterület integrált modelljét. A hallgató nyomon követi a szakterület tudományos és technológiai fejlődését.
CP3, CP9, CT1	2. A hallgató leírja az általános nyelvészet és irodalomelmélet alapvető fogalmait, és alkalmazza azokat a magyar nyelvre és/vagy irodalomra.	2. A hallgató alkalmaz a természetes nyelvek és az irodalom tanulmányozására jellemző módszertani és elméleti modelleket.
CP3, CP9	3. A hallgató szinkron és diakrón megközelítésben leírja a magyar nyelv főbb jelenségeit és nyelvtani szerkezeteit, valamint szövegeket elemmez.	3. A hallgató alkalmazza a nyelvi normákat mind az anyanyelvén, mind a választott idegen nyelven.
CP3, CT1, CT8	4. A hallgató felismeri, megérti, meghatározza és elmagyarázza a szakterület kulcsfogalmait és terminológiáját. Ismeri és magabiztosan használja a szaknyelvet, valamint a tudományos szövegalkotás szabályait.	4. A hallgató fejleszti kritikai gondolkodását és igényesen használja a szaknyelvet írott és szóbeli diskurzusban.
CP9, CT8	5. A hallgató az oktatás keretében és önálló tanulás útján elsajátítja a magyar nyelv hangtani, szókincsbeli és nyelvtani jellemzőit.	5. A hallgató fejleszti receptív (hallás utáni és olvasott szövegértés) és produktív (írás, beszéd) nyelvi készségeit.
CP6, CP9, CP10, CT1, CT8	6. A hallgató osztályozza a magyar nyelvű szóbeli vagy írásbeli szövegeket, és leírja azok jellemzőit.	6. A hallgató szövegeket gondoz magyar nyelven; különböző típusú szövegeket, megőrizve az eredeti szöveg értelmét és árnyalatait, hozzáadások, módosítások vagy kihagyások nélkül.

7. Tárgy-specifikus kimeneti követelmények

Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)
1. A magyar hangrendszer és hangképzés alapelveinek megértése, különös tekintettel a beszédhangok fiziológiai és akusztikai jellemzőire.
2. A fonetikai átírás alapelveinek és a Nemzetközi Fonetikai Ábécé (IPA) működésének ismerete és helyes alkalmazása.
3. A tudományos szövegalkotás műfaji sajátosságainak, szerkezetének és nyelvi jellemzőinek felismerése és megértése.
4. A magyar stilisztika főbb kategóriáinak, eszköztípusainak és funkcionális stílusainak ismerete és egymástól való megkülönböztetése.
5. A magyar helyesírás alapelveinek (kiejtés, szóelemzés, hagyomány, egyszerűsítés) és szabályrendszerének megértése, valamint a szabályok alkalmazási körének felismerése.
6. A szövegkohézió és szövegkoherencia fonetikai, stilisztikai és helyesírási szinten történő összefüggéseinek megértése és felismerése.
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
1. Fonetikai jelenségek – például hangképzés, hangkapcsolódási szabályok, hangsúly – elemzése és értelmezése elméleti és gyakorlati szempontból.

2. Tudományos szövegek önálló létrehozása, felépítése és stilisztikailag adekvát megformálása a tudományos regiszter követelményeinek megfelelően.
3. A stilisztikai elemzés módszereinek alkalmazása különböző műfajú szövegekben, beleértve a stíluseszközök azonosítását és funkcionális értelmezését.
4. A helyesírási szabályok önálló alkalmazása szövegalkotási és szövegértelmezési feladatokban, valamint helyesírási hibák tudatos felismerése és javítása.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás (Fonetika)	Didaktikai módszerek	Megjegyzések ³
1. Közeledés a hangtanhoz (Fonetika és fonológia elhatárolása, a beszédhangképzés folyamata, a fonetika kutatási területei)	- előadás - az elméleti kérdések, illetve a konkrét fonetikai jelenségek bemutatása - komplexebb problémák közös megoldása - a kreatív és módszeres gondolkodás szükségességének tudatosítása	
2. A magánhangzók fonetikája (artikulációs tulajdonságok, a magánhangzók akusztikája, a világ nyelveinek magánhangzói, implikációs viszonyok)		
3. A mássalhangzók fonetikája és az IPA (artikulációs és akusztikus tulajdonságok, fonetikai átírási gyakorlatok)		
4. Beszédhangok találkozásai: a koartikuláció (fonetikai és fonológiai koartikuláció, hangtani szabályok)		
5. Szegmentumok és szuprasegmentumok (prozódia: hangsúly, intonáció és tónusok)		
6. A szótag problematikája (szótagszerkezet, szótagtípusok, szótagsúly-érzékenység, a zengősségi skála, szótagolás és elválasztás különbségei)		
7. Fonetika és fonológia határterületei (folyamatok és korlátok, laboratóriumi fonológia, laringális realizmus)		
Könyvészet		
Kötelező könyvrészletek:		
• Siptár Péter: Hangtan. In: É. Kiss Katalin, Kiefer Ferenc, Siptár Péter (szerk.): Új magyar nyelvtan. Osiris Kiadó, Budapest, 2003: 287–292, 320–321. • Kassai Ilona: Fonetika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2005: 29–37, 41–49, 58–70, 89–105, 119–125, 149–158. • Gósy Mária: Fonetika, a beszéd tudománya. Osiris Kiadó, Budapest, 2004: 11–21, 22–31, 37–41, 52–84, 148–153, 182–186, 244–254. • A magyar helyesírás szabályai, Akadémiai Kiadó, Budapest, 12. kiadás: 50–60. pontok, 32–37.		
Ajánlott kiegészítő olvasmányok:		
• Forró Orsolya: A magyar hangtan alapjai (egyetemi jegyzet). PPKE BTK, Piliscsaba, 2018. Online: https://btk.ppke.hu/uploads/articles/4090/file/forroo_hangtan_rev1.pdf • Kenesei István (szerk.): A nyelv és a nyelvek. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2004: 4. fejezet: Hangok. • Siptár Péter: Kis magyar fonológia. Pannon Egyetemi Kiadó, Veszprém, 2015: pp. 4–31. Online: http://mek.oszk.hu/13800/13882/13882.pdf • Jacques Durand & Siptár Péter: Bevezetés a fonológiába. Osiris Kiadó, Budapest, 1997: pp. 15–33. • Huszthy Bálint: Az idegen akcentus elméleti előnyei. Általános Nyelvészeti Tanulmányok XXXI, 2019: pp. 137–165.		

³ Például szervezési szempontok, ajánlások a hallgatók számára, a kurzushoz/szemináriumhoz kapcsolódó konkrét szempontok, mint például a területen dolgozó szakemberek meghívása stb.

8.2 Szeminárium (Helyesírás)	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Adminisztratív tennivalók megbeszélése. Bevezetés. A helyesírás alapelvei. A hangjelölés. Kis és nagy kezdőbetű	Megbeszélés, gyakorlatok, frontális munka, egyéni munka	Kötelező olvasmány az AkH. ¹² a szemináriumi témának megfelelő része
2. Idegen szavak és nevek írásmódja. A betűrendbe sorolás. Az elválasztás. Rövidítések és mozaikszók. Számok és keletezés	Frontális munka, egyéni munka, helyesírási gyakorlatok, tollbamondás	
3. Az írásjelek	Frontális munka, egyéni munka, helyesírási gyakorlatok, tollbamondás	
4. A tulajdonnevek írásmódja	Frontális munka, egyéni munka, helyesírási gyakorlatok, tollbamondás	
5. Az összetételek	Frontális munka, egyéni munka, helyesírási gyakorlatok, tollbamondás	
6. Ismétlés, gyakorlás	Helyesírási gyakorlatok, tollbamondás	
7. Kollokvium	Írásbeli vizsga	
Értékelés: Az értékelés a félév során folyamatosan zajlik, és az utolsó szemináriumon zárul.		
Könyvészet Kötelező olvasmány: <i>A magyar helyesírási szabályai.</i> 12. kiadás. Helyesírási tanácsadó portál: www.helyesiras.mta.hu (2018. szeptember 15.) Ajánlott olvasmány: Laczko Krisztina – Mártonfi Attila: <i>Helyesírás.</i> Budapest, Osiris, 2025 Dömötör Andrea: <i>Helyesírás-ellenőrző programok versenye.</i> 2014. december 27. Elérhetőség: https://anyanyelvapolo.hu/helyesiras-ellenorzo-programok-versenye/ (2025. szeptember 20.) Mi változik az új helyesírási szabályzatban? <i>Nyelv és tudomány</i> 2013. március 7. https://www.nyest.hu/hirek/mi-valtozik-az-uj-helyesirasi-szabalyzatban (2018. szeptember 15.) Bozsik Gabriella, V. Raisz Rózsa (szerk.): <i>Helyesírásunk időszzerű kérdései a 21. század kezdetén.</i> Eszterházy Károly Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszéke, Eger, 2004 Fercsik Erzsébet: <i>Helyesírási kalauz I.</i> Krónika Nova Kiadó, Budapest, 2001 Keszler Borbála: <i>Írásjeltan. Az írásjelhasználat szabályai, problémái és története.</i> Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004 Helyesírás gyűjtőoldal a nyest.hu-n: https://www.nyest.hu/hirek/kereses/Helyes%C3%ADr%C3%A1s?force_desktop&start=380&limit=500 (2018. szeptember 15.) Változik a helyesírás – észszerűen vagy ésszerűen? <i>Nyelv és tudomány</i> 2014. május 6. https://www.nyest.hu/hirek/valtozik-a-helyesiras-br-eszseruen-vagy-esszeruen (2018. szeptember 15.) Változik a helyesírás – a dz marad. <i>Nyelv és tudomány</i> 2014. május 21. https://www.nyest.hu/hirek/valtozik-a-helyesiras-a-dz-marad (2018. szeptember 15.)		
8.3 Labor (Szövegalkotás)	Didaktikai módszerek	Megjegyzések

1. A szemináriumi témák és elvárások megbeszélése. Bevezetés: Tények és tudományosság	Megbeszélés, témabemutató. Bevezetés	
2. Tudományos és áltudományos szövegek	Megbeszélés, gyakorlás	
3. I. Részvizsga (30%). Témaválasztás. Források	Közös megbeszélés, deduktív tanulás	
4. Írás, szövegezés, érvelés I.	Közös megbeszélés, deduktív tanulás	
5. Írás, szövegezés, érvelés II.	Megbeszélés, gyakorlás	
6. II. Részvizsga (30%)	Írásbeli vizsga	
7. Hivatkozások, bibliográfiák I.	Közös megbeszélés, deduktív tanulás	
8. Hivatkozások, bibliográfiák II.	Megbeszélés, gyakorlás	
9. Kiemelések és más formai követelmények (kiemelések)	Közös megbeszélés, gyakorlatok	
10. Szövegszerkesztés wordban (automatikus tartalomjegyzék, hivatkozás, bibliográfia, formázás)	A tudományos szöveg formai követelményei a word szövegszerkesztő programban	
11. Gyakorlás	Gyakorlatok	
12. III. Részvizsga (40%)	Írásbeli vizsga laptopon	
Könyvészet Ajánlott: - Gyurgyák János: <i>Szerkesztők és szerzők kézikönyve</i>. Budapest, Osiris, 1997 - Szabó Katalin: <i>Kommunikáció felsőfokon</i>. Budapest, Kossuth Kiadó, 2002 - Eco, Umberto: <i>Hogyan írunk szakdolgozatot?</i> Budapest, Gondolat, é.n.		

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok ⁴	9.2 Értékelési módszerek ⁵	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás	Fonetika	Írásbeli vizsga – 80%	70%
9.5 Szeminárium / Labor	Helyesírás	Kollokvium: év közbeni értékelés – 20%	
	Szövegalkotás	Kollokvium: év közbeni értékelés a szemináriumokon	30%
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- Fonetika: Az eredményes vizsga feltétele a legalább 5,00-ös jegy elérése a zárthelyi vizsgadolgozat esetében. Ha ez a feltétel nem teljesül, nem számítunk átlagot, és a vizsgát meg kell ismételni. - Helyesírás: a vizsgán való részvétel feltétele a szemináriumok 75%-án való részvétel, a vizsgán pedig minimum 5-ös jegyet kell elérni.			

⁴ Az értékelési kritériumoknak közvetlenül tükrözniük kell a tanulmányi program és a tantárgy szintjén kitűzött képzési eredményeket. Pontosabban, a várható képzési eredményeknél felsorolt eredményeket értékelik.

⁵ Javasolt mind a végső kiértékelési módszerek, mind a folyamatos kiértékelési stratégia meghatározása.

- Szövegalkotás: a vizsgán való részvétel feltétele a szemináriumok 75%-án való részvétel, a vizsgán pedig minimum 5-ös jegyet kell elérni.
A megszerzett részjegyek 4 vizsgaidőszakon át érvényesek (azaz pl. a 2027. júniusi rendes vizsgaidőszakban megszerzett részjegy a 2028-as júniusi pótvizsgáig). Ha ezalatt nem sikerül megszerezni a teljes jegyet, a részjegy elvesz, és újra meg kell szerezni.

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)⁶

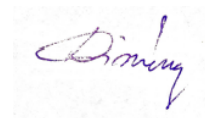
								
--	--	--	---	--	--	--	--	--

Kitöltés időpontja:

Előadás felelőse:
Huszthy Bálint

Szeminárium felelőse:
Dimény Hajnalka

2026.03.29.

Intézetigazgató:

Bencs Attila

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

⁶ Válasszon ki egyetlen olyan ikont, amely az Egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint legjobban illeszkedik az adott tantárgyhoz. Ha a tantárgy általánosságban foglalkozik a fenntartható fejlődéssel (pl. bemutatja/bevezeti a fenntartható fejlődés általános kereteit stb.), akkor a Fenntartható Fejlődés általános ikonja rendelhető hozzá. Ha egyetlen ikon sem vonatkozik a tantárgyra, válassza az utolsó opciót: „Nem alkalmazható”.